

Prevenirea și combaterea spălării banilor:

Foaie de parcurs pentru adaptarea cadrului regulator la contextul Republicii Moldova

Autor: Sergiu Gaibu

Septembrie, 2017

Notă de limitare a responsabilității

Acest document este publicat de Centrul Analitic Independent Expert-Grup. Opiniile din acest document aparțin autorilor.

Cuprins

Cuprins	2
Abrevieri	3
Sumar executiv	4
1. Contextul și procesul de adoptare a legii privind prevenirea și combaterea spălării banilor (PCSB)	5
2. Principii de urmat și îmbunătățiri necesare întregului sistem de prevenire a spălării banilor în Moldova. Îmbunătățiri necesare proiectului de lege.	6
Principii fundamentale privind implementarea mecanismelor de prevenire a spălării banilor.	8
3. Foaie de parcurs pentru dezvoltarea unui sistem rațional de prevenire a spălării banilor.	10
4. Concluzii.	12
Despre Expert-Grup	13
CINE SUNTEM	13
PARTENERI ȘI DONATORI	13

Abrevieri

SPCSB	Serviciul Prevenirii și Combaterii Spălării Banilor
PCSB	Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor
EUR	Moneda euro
USD	Dolar SUA
f-a-p	Față de anul precedent
Ian:16	Ianuarie, 2016
MDL	Leu moldovenesc
Mil.	Milion
Mld.	Miliard
T1:16	Trimestrul 1, 2016

Sumar executiv

Pentru racordarea cadrului legal autohton la cele mai bune și noi practici în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, Guvernul Republicii Moldova a elaborat și promovat un nou proiect de lege. În cadrul consultărilor publice, la care a luat parte și Expert-Grup, au fost agreate 12 modificări și amendamente. Printre acestea se numără majorarea pragului limitelor privind suma pentru care se aplică măsuri de precauție și raportare a anumitor categorii de operațiuni. De asemenea, au fost excluși din lista entităților raportoare persoanele fizice ce practică activitatea de locațiune și a fost modificat esențial capitolul privind sancțiunile, în particular modalitatea de punere în aplicare a acestora.

În pofida îmbunătățirilor aduse, considerăm că proiectul de lege privind prevenirea și combaterea spălării banilor conține în continuare cinci lacune majore. Astfel, deși proiectul de lege s-a axat primordial pe racordarea la Directiva UE 2015/849, totuși acesta nu prevede transpunerea noțiunii de spălare de bani prevăzută în Directivă. Anume acest fapt, care de altfel nu este caracteristic practicii europene, poate genera o interpretare greșită asupra noțiunii de spălare de bani. Examinând legile omolog din șase state, constatăm că acestea includ noțiunea de spălare de bani în conformitate cu prevederile Directivei sus-menționate. Totodată, proiectul de lege nu prevede măsuri de precauție privind instituțiile publice, cazul „Landromat” de spălare a mai multor miliarde de dolari demonstrând vulnerabilitatea critică a sistemului judecătoresc. De asemenea, proiectul de lege nu specifică obligațiuni și responsabilități pentru SPCSB, iar modul de selectare a conducerii nu este suficient de transparentă.

În rezultatul analizei situației Republicii Moldova, în baza vulnerabilităților din sectorul privat dar și din cel al instituțiilor de stat, au fost elaborate 13 principii de urmat pentru realizarea unui sistem echilibrat și rațional de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului. Principiile stabilite țin cont de cerințele Directivei UE 2015/849, riscurile de spălare de bani specifice mediului din Republica Moldova precum și resursele limitate ale mediului de afaceri și cele ale autorităților publice. De asemenea, aceste principii se focusează pe riscurile critice de spălare de bani și eliminare a vulnerabilităților din cadrul instituțiilor de stat, riscurile de aplicabilitate abuzivă și susceptibilitate la corupție.

În studiu a fost inclus o foaie de parcurs (capitolul 3), cu pași cheie pentru eliminarea deficiențelor identificate la cadrul legal și pentru asigurarea implementării unui cadru secundar rațional care respectă principiile cheie indicate în capitolul 2. Foaia de parcurs indică ordinea de eliminare a deficiențelor și dezvoltare a mecanismului unitar de prevenire și combatere a spălării banilor. Totodată, este specificată necesitatea delimitării clare a măsurilor ce țin de combaterea spălării banilor față de combaterea finanțării terorismului, măsuri care au caracteristici și topologii absolut diferite. De asemenea, accentul a fost pus pe delimitarea acțiunilor de prevenire, care reprezintă activități de suport, față de acțiunile nemijlocit de combatere, atât a spălării banilor, cât și a finanțării terorismului.

1. Contextul și procesul de adoptare a legii privind prevenirea și combaterea spălării banilor (PCSB)

Odată cu semnarea Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, Guvernul Republicii Moldova și-a asumat alinierea legislației naționale la directivele europene. Un rol critic îl are domeniul aferent prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului. Moldova și-a asumat obligațiuni de fortificare a măsurilor de combatere a spălării banilor în fața mai multor instituții internaționale, domeniul dat fiind sub monitorizare specială din partea Consiliului Europei, dar și a Fondului Monetar Internațional. În acest context Republica Moldova este obligată să implementeze prevederile Directivei 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului (Directiva) adoptată la 20 mai 2015 de către Parlamentul European, dar și standardele elaborate de Financial Action Task Force (FATF) care au fost revizuite în 2012, fiind exprimate în 40 Recomandări plus 9 recomandări speciale (Recomandări FATF). Întru alinierea la Directiva UE menționată și a standardelor FATF, Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor (SPCSB) și Guvernul Republicii Moldova au propus drept soluție aprobarea proiectului nr.22 al legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului¹ (Proiectul Legii PCSB).

Proiectul de lege a fost supus procesului de consultări publice, în cadrul căruia Expert-Grup a venit cu 7 recomandări majore privind abordarea atât a proiectului de lege, cât și a modului de aliniere a cadrului normativ la directivele europene și la standardele internaționale în domeniu, descrise și publicate în mai 2017². În procesul de avizare cele 7 recomandări majore au fost transpuse de Expert-Grup în 19 propuneri de amendare a legii și transmise către Comisia parlamentară responsabilă și părțile interesate spre examinare. În urma consultărilor reciproce au survenit o serie de modificări la proiectul de lege, astfel pentru 12 amendamente a fost atins un compromis sau au fost acceptate integral de către autori. Cele mai importante modificări:

1. A fost acceptată excluderea din lista entităților raportoare specificate la articolul 4. locatorii persoane fizice.
2. Valoarea tranzacțiilor ocazionale pentru care se stabilesc obligatoriu măsuri sporite de precauție conform art.5 a fost majorată de la 100 mii lei la 200 mii lei, limită care este stabilită în conformitate cu directiva europeană.
3. A fost majorată limita de la 5 mii de lei la 20 mii de lei, suma de la care casele de schimb valutar sunt obligate să înregistreze datele din buletinul de identitate.
4. Protejarea angajaților implicați în procesul de raportare a tranzacțiilor suspecte va fi efectuată în baza unor instrucțiuni elaborate de către organele cu funcții de supraveghere, astfel fiind asigurată o claritate privind acest mecanism de protecție specificat în articolul 12, alineatul (2) ne fiind permisă interpretare abuzivă din partea vreunui organ de control.
5. Au suferit schimbări importante capitolul ce ține de sancțiuni. În particular punerea în aplicare a sancțiunilor specificate în articolul 23 va fi posibilă doar prin implementarea unei legi separate care va specifica în detalii modalitatea și criteriile de sancționare. Această prevedere este menționată în alineatul 8 al aceluiași articol, iar în articolul 26 au fost precizați termenii de introducere în aplicare a măsurilor de sancționare.
6. De asemenea este de menționat că în rezultatul revizuirilor, autorii au introdus un articol suplimentar dedicat regimului de operare cu date cu caracter personal. (articolul 25)

În același timp, în pofida progreselor înregistrate, atât proiectul de lege cât și întreg procesul de aliniere la Directiva UE nr. 2015/849 și formare a mecanismelor de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului necesită îmbunătățiri și corecții majore.

¹ <http://parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/3592/language/ro-RO/Default.aspx>

² <http://www.expert-grup.org/ro/biblioteca/item/1423-proiectul-de-lege-cu-privire-la-prevenirea-si-combaterea-spalarii-banilor-sursa-de-credibilitate-sau-instabilitate-economica>

2. Principii de urmat și îmbunătățiri necesare întregului sistem de prevenire a spălării banilor în Moldova.

Îmbunătățiri necesare proiectului de lege

Alinierea legislației naționale în domeniu la Directiva Europeană 2015/849 și standardele FATF presupune o abordare holistică și revizuirea întregului cadru legal al Republicii Moldova care afectează chiar și tangențial mecanismele de prevenire și combatere a spălării banilor. Însăși activitatea de prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului nu trebuie abordată independent de activitățile și mecanismele de combatere a spălării banilor și cele de combatere a crimei organizate. Acesta trebuie să fie un lanț de măsuri și mecanisme analizat ca un tot întreg. Prevenirea spălării banilor trebuie să fie o activitate de suport pentru combaterea crimei organizate, a traficului de droguri, arme și ființe umane și a spălării banilor proveniți din aceste activități criminale. Aceiași abordare holistică este accentuată în Strategia Națională privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2013-2017³ (capitolul IV). Din anumite motive pentru alinierea la Directiva EU menționată, se consideră absolut eronat ca fiind suficientă elaborarea și aprobarea proiectului de lege privind combaterea spălării banilor fără ca să fie revizuite alte acte normative.

Scopul final al alinierii la Directiva UE este elaborarea unui mecanism integru compus din cadrul normativ, organe specializate, sisteme informaționale și set de acțiuni care vor asigura prevenirea riscurilor critice reale de spălare a banilor identificate pe teritoriul Republicii Moldova utilizând efort și costuri minime.

În acest context elaborarea legii privind PCSB trebuie neapărat să fie însoțită de amendamente și completări la toate actele normative conexe, sau cel puțin aceste modificări trebuie să fie inițiate și să fie incuse într-un calendar al modificărilor și consultărilor publice. Unele din acestea nu pot fi separate de procesul de aprobare a proiectului dat de lege, cum ar fi Codul Penal, care necesită revizuirea articolelor ce interpretează eronat fenomenul spălării banilor.

Mai jos vom indica deficiențele majore care trebuie să fie în mod obligatoriu luate în considerație de către autoritățile de profil și Comisia Parlamentară privind Securitate Națională, Apărare și Ordine Publică:

- 1. Nu este transpusă noțiunea specificată în Directiva UE 2015/849 ce definește fenomenul spălării banilor, aceasta fiind o deficiență majoră a transpunerii legislației UE.**

În proiectul de lege privind PCSB se face referință la prevederile Codului Penal, care definește absolut eronat ieșind mult peste domeniul specific combaterii spălării banilor. Această eroare permite urmărirea și abuzul autorităților de stat față de agenți privați neimplicați în activitate de spălare de bani conform definiției structurilor internaționale. Această definiție prin formularea abuzivă generează risc major de corupție și disfuncționalitate în relațiile autorităților responsabile și societatea privată.

Este important de menționat că în cadrul legal examinat (Letonia, Serbia, Muntenegru, Croația, Spania) – toate, fără excepție, conțin definiția privind spălarea banilor conform Directivei UE. În cazul României legea are un spectru mai larg „Legea privind prevenirea și sancționarea spălării banilor”, astfel actul normativ definește, încriminează și stabilește sancțiunile penale privind spălarea de bani prin prevederile aceleiași legi. Absolut evident că și în acest caz noțiunea de spălare de bani, de asemenea, este încorporată în această lege de profil.

Astfel este EXTREM de important ca proiectul de lege privind PCSB să conțină noțiunea de spălare de bani prin preluarea directă a noțiunii stabilite de Directiva a UE 2015/849, această noțiune reprezentând obiectivul cheie al legii.

³ <http://www.parlament.md/LegislationDocument.aspx?Id=60558661-4a28-4eee-91cb-bb18ebad9c4f>

Având în vedere că Codul Penal oferă o definiție ERONATĂ este critic ca aceasta să fie eliminată din textul acestui act legislativ. Codul Penal de facto stabilește acțiunile încriminate și nu însăși definiția spălării banilor, este mai rațional ca definiția să fie inclusă în actualul proiect de lege, iar articolul din Codul Penal, care este mult prea general să fie substituit cu o serie de articole mai specifice pentru diferite tipuri de acțiuni criminale din domeniul spălării banilor care nici pe departe nu merită același grad de sancționare. ***Inițierea rectificării Codului Penal trebuie să fie o condiție a aprobării prezentului proiect de lege.***

2. **Nu este stabilită obligativitatea SPCSB să elaboreze regulamente care să cuprindă criteriile de suspiciune clare și distincte pentru fiecare categorie de entități raportoare, stabilite în baza riscurilor identificate în procesul de evaluare organizat odată la 3 ani.**

Evaluarea de risc condusă de SPCSB în consultare largă cu entitățile interesate nu are o finalitate clară. Rezultatele evaluării de risc trebuie să fie transpuse în rezultate concrete de către organele de supraveghere. În cazul dat evaluarea de risc efectuată de SPCSB trebuie să se transforme în mod obligatoriu în criterii exacte de suspiciune – acesta fiind instrumentul cheie prin care se calibrează sistemul național de prevenire a spălării banilor și fluxurile informaționale sunt focusate pe informație utilă și aferentă riscurilor majore și reale privind activitatea de spălare a banilor rezultați din activitate criminală.

Astfel este necesar de completat articolul 6 alineatului (8) al proiectului de Lege privind PCSB cu următoarele puncte (d și e):

Articolul 6. Evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțare a terorismului și abordarea bazată pe risc

(8) Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor în comun cu organele cu funcții de supraveghere a entităților raportoare, organele de drept și alte instituții competente organizează, efectuează și actualizează cel puțin o dată în timp de 3 ani evaluarea riscurilor de spălare a banilor și finanțării terorismului la nivel național pentru:

.....

d) stabilirea prin regulamente emise de către SPCSB pentru fiecare tip de entitate raportoare a criteriilor minime de Cunoaștere a clientului;

e) stabilirea prin regulamente emise de către SPCSB pentru fiecare tip de entitate raportare a criteriilor obligatorii de filtrare a operațiunilor suspecte pentru a fi raportate către SPCSB.

3. **Modul de selectare a conducerii SPCSB nu este suficient de transparent.**

Astfel în articolul 18 se face o referință generală la selectarea conducerii în conformitate cu legislația în vigoare avându-se în vedere prevederile art. 12 al Legii nr. 1104-XV din 06.06.2002. Este important de remarcat că legea respectivă nu stipulează concurs **public**. Astfel deficiența dată este critic de reparat prin prevederi concrete în cadrul proiectului dat de lege.

4. **În cadrul proiectului de lege nu este stabilit un capitol / articol distinct privind obligațiunile SPCSB.**

Proiectul de lege conține un articol distinct (articolul 20) privind drepturile SPCSB și un articol distinct dedicat atribuțiilor acestei instituții (articolul 19). Însă lipsește un articol distinct privind obligațiunile unei instituții care consumă buget din banii contribuabililor și lipsește un articol dedicat responsabilităților pe care le poartă SPCSB față de terți și societate în ansamblu. Lipsa acestor articole dedicate pot crea premise pentru abuz în utilizarea atribuțiilor, utilizare ineficientă a resurselor alocate etc. Este critic de delimitat extrem de clar noțiunea de atribuție de noțiunea de obligație și responsabilitate. Fiecare din aceste categorii sunt indispensabile unei instituții publice și are rolul său distinct. În nici un caz nu pot fi eliminate din norma legală.

5. **În cadrul proiectului de lege nu sunt cuprinse autoritățile de stat cu risc de facilitare a spălării banilor în calitate de entități raportoare.**

Lipsa unor sisteme solide de integritate, dar și volumul semnificativ de fluxuri financiare, calitatea de autorizare a unor instituții de stat reprezintă un risc major de facilitare a spălării banilor și „înălbirii” surselor de venit. În cazul răsunător „Landromat” în care Republica Moldova are un rol important de intermediere, anume instituțiile judiciare prin deciziile emise au jucat rolul cheie de acordare a statutului de sursă de mijloace financiare legale și au transformat prin aplicarea ștampilei cu stema de stat sume importante de bani din surse de venit dubioase în surse de venit „albe”. Astfel de facto sistemul judecătoresc este sectorul nr.1 în ceea ce privește riscul de spălare de bani și devansează sectorul bancar care a fost mai curând un executor al acestor decizii emise de autoritățile de stat. Agențiile de privatizare, de asemenea, trebuie să fie antrenate în procesul de identificare și prevenire a combaterii a spălării banilor, aceasta fiind o posibilitate importantă de „înălbire” a surselor de venit dubioase. ***Lipsa oricăror măsuri aferente autorităților de stat susceptibile spălării de bani reprezintă o lacună majoră în mecanismul de contracarare a fenomenelor de spălare a banilor.***

Principii fundamentale privind implementarea mecanismelor de prevenire a spălării banilor

Procesul de prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului este unul necesar, dar în același timp, după cum este menționat în Directiva UE 2015/849, aceste mecanisme nu trebuie să fie împovărătoare pentru societatea economică, nu trebuie să comporte costuri suplimentare semnificative și nu trebuie nici într-un caz să limiteze activitatea economică. Mai jos vor fi indicate principii critice care trebuie să fie respectate de către autoritățile de stat astfel încât acest sistem să fie unul util societății și nu unul împovărător sau să creeze premise de abuz din partea unor funcționari:

1. Prevenirea spălării banilor este o activitate de suport în combaterea crimei organizate, iar entitățile raportoare sunt agenți de suport și nu trebuie tratați în calitate de potențiali criminali prin prevederile legale.
2. Agenții economici care nu au intenții și acțiuni de facilitare a activității criminale NU trebuie să se simtă amenințați într-o formă sau alta de potențiale interpretări ale cadrului legal. Cadrul legal TREBUIE SĂ PROTEJEZE agenții economici de orice acțiune abuzivă din partea funcționarilor.
3. Măsurile de prevenire și criteriile de suspiciune stabilite pentru fiecare tip de agent economic trebuie să fie exacte și să fie expres indicate în cadrul normativ al Republicii Moldova.
4. Măsurile de precauție și criteriile de suspiciune trebuie să fie exact corelate cu riscurile identificate rezultate din topologia activității criminale și spălare a banilor din această activitate.
5. Măsurile de prevenire a spălării banilor trebuie să fie focusate în exclusivitate asupra veniturilor rezultate din activitate criminală. Nici într-un caz aria de responsabilitate a organelor date și a legislației nu trebuie să fie confundată sau extinsă asupra evaziunii fiscale sau a altor încălcări care nu au tangență nemijlocit cu activitatea criminală și veniturile provenite din acestea. Scopul SPCSB trebuie limitat exclusiv la acest gen de fluxuri financiare care au surse criminale.
6. Nu pot fi încredințate careva acțiuni drept spălare de bani în lipsa crimei predicat dovedite.
7. Este critic să fie definită o listă exhaustivă de crime predicat, veniturile din sursele cărora vor face subiectul spălării de bani.
8. Delimitarea extrem de clară a măsurilor aferente spălării banilor rezultați din activitate criminală de măsurile aferente combaterii finanțării terorismului. Această delimitare în mod obligatoriu trebuie să fie prezentă în legislația secundară.
9. Delimitarea clară a măsurilor ce țin de prevenirea spălării banilor de măsurile ce țin de combaterea spălării banilor.
10. Neîndeplinirea măsurilor de prevenire trebuie să comporte exclusiv sancțiuni administrative. Doar acțiunile de spălare de bani, coordonare și participarea în procesul dat trebuie să fie sancționate penal.

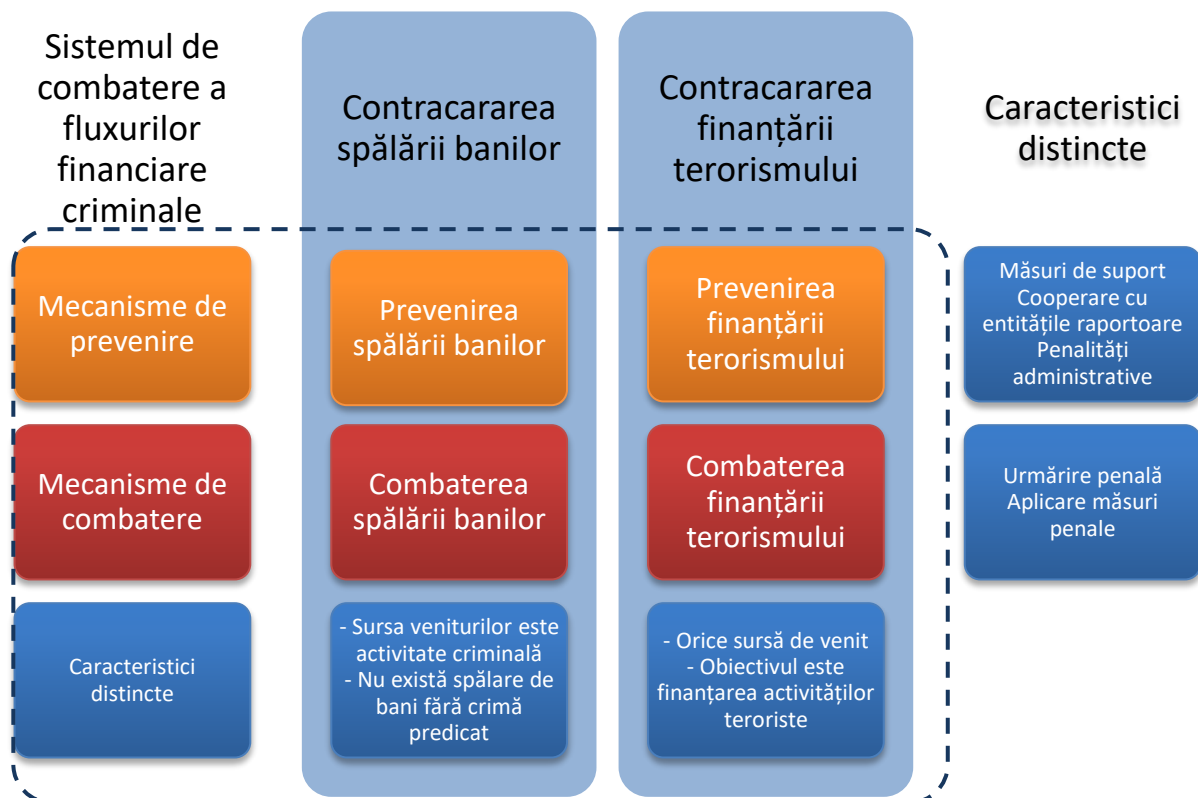
11. SPCSB și autoritățile de stat trebuie să asigure suportul informațional necesar, baze de date consolidate, liste de întreprinderi și persoane suspecte publicate, alte informații de suport actualizate centralizat, inclusiv prin contribuția entităților raportoare.
12. Toate criteriile de suspiciune impuse fiecărei categorii de agenți economici trebuie să fie pe larg discutate inclusiv mecanismele tehnice de implementare și integrare în procesele operaționale. Este necesar să fie evaluate costurile adiționale și povara suplimentară așezată asupra agenților economici.
13. Activitatea de prevenire trebuie să aibă un grad de transparență înalt, entitățile raportoare și societatea civilă trebuie să fie implicată în procesul de evaluare a riscurilor, stabilire a criteriilor de suspiciune și dezvoltare a mecanismelor de prevenire.

3. Foaie de parcurs pentru dezvoltarea unui sistem rațional de prevenire a spălării banilor

Aprobarea proiectului de lege nr.22 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și a finanțării terorismului nu va aduce careva schimbări semnificative în activitatea operațională a entităților raportoare, deoarece spiritul legii date are un caracter de act normativ cadru și multe componente vor începe să funcționeze doar după aprobarea actelor normative secundare. În acest context, în cazul dezvoltării defectuoase a cadrului secundar, prevederile largi și împuternicirile acordate de proiectul de lege pot duce la riscuri majore și disfuncționalități în sectorul real al economiei.

Aferent cadrului secundar vor fi necesare o serie de sisteme și instrumente pentru a transforma povara așezată pe business în utilitate reală pentru societate. În caz contrar tot sistemul de prevenire va fi doar o sursă de abuz și corupție, consum de resurse alocate de contribuabili și nicidecum de contracarare a proceselor de spălare de bani. În consecință importantă este elaborarea unei foi de parcurs pentru implementarea unui mecanism fiabil și rațional privind prevenirea spălării banilor. Mai jos vom stabili pașii cheie necesari a fi parcurși pentru dezvoltarea unui mecanism unitar bine integrat:

1. Sunt eliminate toate lacunele și deficiențele din proiectul de lege privind combaterea spălării banilor și finanțării terorismului în conformitate cu capitolul 2 din prezentul studiu. Este introdusă în mod obligatoriu definiția de spălare de bani din Directiva UE 2015/849.
2. Este eliminată definiția defectuoasă din Codul Penal. Articolul 243 este substituit cu un capitol separat care va încrimina separat pe fiecare speță de încălcări și crime săvârșite aferente spălării banilor și finanțării terorismului. În viitor nu vor fi admise formulări generale și interpretabile.
3. Cadrul legal secundar este organizat în baza a 4 categorii distincte de măsuri și mecanisme:

4. În baza evaluărilor de risc, a obiectivelor stabilite de noul proiect de lege, SPCSB și autoritățile de supraveghere vor organiza ședințe și consultări publice cu fiecare din categoriile de entități raportoare și societatea civilă pentru stabilirea:
  - a. cadrului normativ secundar
  - b. criteriilor de suspiciune specifice categoriei de entități raportoare
  - c. sistemele informaționale care sunt necesare pentru facilitarea și simplificarea mecanismelor de prevenire, filtrare a tranzacțiilor pe categorii de suspiciune stabilite și raportare
  - d. evaluarea poverii financiare asupra agenților economici și comăsurarea cu riscurile reale de spălare de bani. Implicarea experților terți la efectuarea evaluărilor respective.
5. SPCSB va iniția elaborarea listei de sancțiuni pentru fiecare speță specifică a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor. Nu vor exista formulări generale interpretabile. Vor fi sancționate doar entitățile care au încălcat direct neraportarea conform criteriilor de suspiciune expres indicate de SPCSB și autoritățile de supraveghere în cadrul legal secundar. Vor fi organizate consultări publice largi.
6. SPCSB va iniția elaborarea listei de sancțiuni penale pentru spețe și încălcări concrete aferente spălării banilor. În codul penal va fi inclus un capitol separat în care vor fi excluse definițiile ambigue și generale.
7. SPCSB va defini lista exhaustivă a crimelor predicat, veniturile din care vor fi considerat subiect de investigație a spălării banilor. Evaziunea fiscală, veniturile din activitatea antreprenorial neinterzisă expres de legislație dar care are deficiențe la înregistrare nu pot fi subiect al investigațiilor de spălare de bani.
8. SPCSB în comun cu autoritățile de supraveghere și entitățile raportare vor crea grupuri de lucru pentru organizarea sistemelor informatice și fluidizarea fluxurilor de date în modul cel mai optim și rațional.

Concluzii

Republica Moldova a fost ținta unor acțiuni criminale în care au fost atrase și autoritățile de stat, astfel fiind asigurată „înălbirea” mijloacelor bănești de origine dubioasă. Cadrul legal este incipient și imperfect. Mecanismele existente nu asigură combaterea eficientă a spălării banilor, în același timp permit un spectru larg de abuzuri din partea unor funcționari de stat. Ambele lacune majore trebuie eliminate.

În rezultatul consultărilor au fost obținute o serie de îmbunătățiri la proiectul de lege. Cu toate acestea sunt critic de implementat cel puțin cele 5 măsuri cheie specificate în capitolul 2 al prezentului studiu.

Prevederile Codului Penal nu corespund cerințelor Directivei UE 2015/849, depășind nejustificat domeniul spălării banilor, creând riscuri majore de abuz și, în consecință, corupție. Articolul 243 trebuie eliminat și substituit cu un capitol distinct în care să înscrimeze spețe distincte și concrete.

Cadrul secundar va avea rolul hotărâtor în crearea unui mecanism eficient sau a unui mecanism defectuos și abuziv. Din acest motiv este necesar ca acesta să fie stabilit specific pentru fiecare categorie de entități raportoare în baza unor consultări largi cu părțile implicate, expertiză terță și societatea civilă.

SPCSB și Guvernul trebuie să adopte o foaie de parcurs pentru a spori claritatea pașilor importanți pe care intenționează să-i urmeze. În capitolul 3 sunt indicați o listă de pași cheie indispensabili foii de parcurs. Ulterior, în baza acestei foi de parcurs este necesar de ajustat Planul de acțiuni elaborat de SPCSB pentru anii 2017-2019⁴.

⁴ http://gov.md/sites/default/files/document/attachments/intr10_126.pdf

Despre Expert-Grup

CINE SUNTEM

Expert-Grup este un centru analitic (eng: think-tank), specializat în cercetări economice și de politici publice. Fiind o organizație independentă, Expert-Grup este o reflecție a idealurilor împărtășite de tinerii intelectuali din Republica Moldova, care au creat instituția cu scopul de a contribui la dezvoltarea țării. Ne poziționăm ca un centru analitic neutru din punct de vedere politic și ideologic și nu reprezentăm interese economice, corporative sau politice. Expert-Grup a fost fondat în 1998, începându-și activitatea de cercetare în 2006.

Misiunea organizației este de a promova interesul public și a elabora soluții eficiente și inovatoare pentru dezvoltarea Republica Moldova.

ACTIVITĂȚILE NOASTRE

Activitățile noastre de bază sunt analiza și previziunile economice, precum și cercetările și consultanța în domeniul politicilor publice. Noi oferim o gamă diversificată de produse și servicii analitice, ajutându-i pe beneficiarii noștri să ia decizii care să susțină traiectoria de dezvoltare a Moldovei. Competența noastră esențială constă în aptitudinea de a oferi cercetări și consultanță profesionistă, obiectivă și de înaltă calitate în următoarele domenii:

- Climat investițional;
- Analize și previziuni macroeconomice;
- Stabilitate financiară;
- Sector bancar;
- Economie politică;
- Finanțe publice;
- Dezvoltarea umană și eradicarea sărăciei;
- Piața muncii și comportamentul consumatorilor;
- Comerțul extern;
- Piețele financiare;
- Economia integrării europene;
- Analiza economică la nivel de sector;
- Dezvoltarea economică regională și locală;
- Energia și economia mediului.

PARTENERI ȘI DONATORI

În perioada anilor 2006–2016 Expert-Grup a implementat mai mult de 100 proiecte de consultanță, cercetare și advocacy în diferite domenii legate de dezvoltare economică și politici publice. Mai mult de 100 experți afiliați și neafiliați instituției, atât din Moldova, cât și din alte țări, au fost implicați în aceste proiecte. Am lucrat cu asemenea instituții internaționale ca Banca Mondială, Fundația Soros-Moldova, Fundația Est-Europeană, Fundația Konrad Adenauer, Balkan Trust for Democracy, Black Sea Trust, Fundația Friedrich Ebert, PNUD Moldova, UNICEF, Comisia Europeană, Consiliul Europei, Fundația pentru o Societate Deschisă, Agenția Elvețiană pentru Cooperare Internațională, Departamentul Marii Britanii pentru Dezvoltare Internațională, Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică. Începând cu anul 2008, Expert-Grup este membru al Asociației de Politici pentru o Societate Deschisă – o rețea internațională ce întrunește 56 de centre analitice din țări din toată Europa.